

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUĐOK SÚDNEHO DVORA (druhá komora)

z 8. mája 2024*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Justičná spolupráca v občianskych veciach – Smernica (EÚ) 2019/1023 – Reštrukturalizačné, konkurzné a oddlžovacie konania – Článok 20 – Prístup k oddlženiu – Článok 23 – Výnimky – Článok 23 ods. 4 – Vylúčenie osobitných kategórií pohľadávok z oddlženia – Vnútroštátna právna úprava vylučujúca daňové pohľadávky a pohľadávky na sociálnom zabezpečení z oddlženia – Riadne odôvodnená povaha takéhoto vylúčenia“

Vo veci C-20/23,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Tribunal da Relação do Porto (Odvolací súd Porto, Portugalsko) zo 14. decembra 2022 a doručený Súdnemu dvoru 16. januára 2023, ktorý súvisí s konaním:

SF

proti

MV,

Instituto da Segurança Social IP,

Autoridade Tributária e Aduaneira,

Cofidis SA – Sucursal em Portugal,

za účasti:

José da Costa Araújo, správca konkurznej podstaty SF,

SÚDNY DVOR (druhá komora),

v zložení: predsedníčka druhej komory A. Prechal, sudcovia F. Biltgen (spravodajca), N. Wahl, J. Passer a M. L. Arastey Sahún,

generálny advokát: J. Richard de la Tour,

tajomník: A. Calot Escobar,

* Jazyk konania: portugálčina.

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- SF, v zastúpení: U. Freitas, advogado,
- Instituto da Segurança Social IP, v zastúpení: A. Serrano, advogada,
- portugalská vláda, v zastúpení: M. Afonso Brigas, P. Barros da Costa, A. de Almeida Morgado, I. Inverno a A. Rodrigues, splnomocnení zástupcovia,
- španielska vláda, v zastúpení: A. Ballesteros Panizo, splnomocnený zástupca,
- Európska komisia, v zastúpení: G. Braun, J. L. Buendía Sierra a I. Melo Sampaio, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta 11. januára 2024,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 23 ods. 4 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1023 z 20. júna 2019 o rámcoch preventívnej reštrukturalizácie, o oddlžení a diskvalifikácii a o opatreniach na zvýšenie účinnosti reštrukturalizačných, konkurzných a oddlžovacích konaní a o zmene smernice (EÚ) 2017/1132 (smernica o reštrukturalizácii a insolvenčii) (Ú. v. EÚ L 172, 2019, s. 18), ako aj článku 16 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi SF, fyzickou osobou, ktorá sa stala platobne neschopnou (ďalej len „dlžník“), a MV, Instituto da Segurança Social IP (Inštitút sociálneho zabezpečenia, Portugalsko), Autoridade Tributária e Aduaneira (Daňová a colná správa, Portugalsko) a Cofidis SA – Sucursal em Portugal vo veci žiadosti o oddlženie podanej dlžníkom počas konkurzného konania, ktoré sa ho týka.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Podľa odôvodnení 78 a 81 smernice o reštrukturalizácii a insolvenčii:

„(78) Úplné oddlženie alebo ukončenie diskvalifikácie po uplynutí lehoty, ktorej dĺžka nepresiahne tri roky, nie je za určitých okolností vhodné, a preto by sa mohli zaviesť výnimky z tohto pravidla, ktoré musia byť riadne odôvodnené na základe vnútroštátneho práva. Takéto výnimky by sa mali zaviesť napríklad v prípadoch, ak je dlžník nepoctivý alebo konal v zlej viere. Ak vnútroštátne právo neposkytuje podnikateľom výhodu prezumpcie poctivosti a dobrej viery, bremeno dôkazu o ich poctivosti a dobrej viery by im nemalo spôsobovať nevyhnutné ťažkosti alebo záťaž z hľadiska účasti v konaní.

...

(81) V prípade riadne opodstatnených dôvodov ustanovených vo vnútroštátnom práve by mohlo byť vhodné obmedziť možnosť oddlženia určitých kategórií dlhu. Pre členské štáty by malo byť možné vylúčiť zabezpečené dlhy z možnosti oddlženia len do výšky hodnoty zábezpeky, ako sa stanovuje vo vnútroštátnom práve, pričom zvyšok dlhu by sa mal považovať za nezabezpečený dlh. Členské štáty by mali mať možnosť v riadne odôvodnených prípadoch vylúčiť ďalšie kategórie dlhu.“

4 Článok 2 ods. 1 bod 10 tejto smernice znie takto:

„Na účely tejto smernice sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

...

10) ‚úplné oddlženie‘ je zrušenie vymáhania od podnikateľov ich nezaplatené dlhy, ktoré môžu byť predmetom oddlženia, alebo zrušenie nezaplatených dlhov, ktoré môžu byť predmetom oddlženia, ako takých v rámci konania, ktorý môže zahŕňať speňaženie majetku alebo splátkový kalendár alebo oboje.“

5 Článok 20 uvedenej smernice, nazvaný „Prístup k oddlženiu“, stanovuje:

„1. Členské štáty zabezpečia, aby podnikatelia v úpadku mali prístup aspoň k jednému konaniu, ktor[é] môže viesť k úplnému oddlženiu v súlade s touto smernicou.

Členské štáty môžu požadovať ukončenie obchodnej, podnikateľskej, remeselnej alebo samostatnej zárobkovej činnosti, s ktorou dlhy podnikateľov v úpadku súvisia.

2. Členské štáty, v ktorých je úplné oddlženie podmienené tým, že podnikateľ musí čiastočne splatiť dlh, zabezpečia, aby súvisiaca povinnosť splatiť dlh bola založená na individuálnej situácii podnikateľa a aby bola predovšetkým primeraná jeho zaistiteľnému alebo disponibilnému príjmu a majetku počas lehoty na oddlženie a zohľadňovala primeraný záujem veriteľov.

3. Členské štáty zabezpečia, aby podnikatelia, ktorí boli oddlžení od svojich dlhov mohli využívať existujúce vnútroštátne rámce poskytujúce podnikateľskú podporu podnikateľom vrátane prístupu k relevantným a aktuálnym informáciám o týchto rámcach.“

6 Článok 23 tej istej smernice, nazvaný „Výnimky“, v odseku 4 stanovuje:

„Členské štáty môžu vylúčiť určité kategórie dlhu z oddlženia alebo obmedziť prístup k oddlženiu, alebo stanoviť dlhšiu lehotu na oddlženie, ak sú takého vylúčenia, obmedzenia či dlhšie lehoty riadne odôvodnené, napríklad pokiaľ ide o:

a) zabezpečené dlhy;

b) dlhy vyplývajúce z trestných sankcií alebo s nimi súvisiace;

c) dlhy vyplývajúce z mimozmluvnej zodpovednosti;

- d) dlhy súvisiace s vyživovacou povinnosťou, ktorá vyplýva z rodinných vzťahov, rodičovstva, manželstva alebo príbuzenských vzťahov;
- e) dlhy, ktoré vznikli po podaní žiadosti o oddĺženie alebo po začatí konania vedúceho k oddĺženiu, a
- f) dlhy vyplývajúce z povinnosti zaplatiť náklady konania vedúceho k oddĺženiu.“

7 Článok 34 ods. 1 smernice o reštrukturalizácii a insolvenčii stanovuje:

„Členské štáty prijímú a uverejnia do 17. júla 2021 zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou, s výnimkou ustanovení potrebných na dosiahnutie súladu s článkom 28 písm. a), b) a c), ktoré sa prijímú a uverejnia do 17. júla 2024 a ustanovení potrebných na dosiahnutie súladu s článkom 28 písm. d), ktoré sa prijímú a uverejnia do 17. júla 2026. Bezodkladne oznámia [Európskej k]omisii znenie týchto ustanovení.

Členské štáty uplatňujú zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou po uplynutí 17. júla 2021, s výnimkou ustanovení potrebných na dosiahnutie súladu s článkom 28 písm. a), b) a c), ktoré sa uplatňujú po uplynutí 17. júla 2024, a ustanovení potrebných na dosiahnutie súladu s článkom 28 písm. d), ktoré sa uplatňujú po uplynutí 17. júla 2026.“

8 Podľa článku 35 tejto smernice, ktorý stanovuje, že nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jej uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*, nadobudla uvedená smernica účinnosť 16. júla 2019.

Portugalské právo

CIRE

9 Článok 235 Código da Insolvência e da Recuperação de Empresas (zákoník o konkurze a vyrovnaní podnikov), ktorý bol schválený prostredníctvom Decreto-Lei n.º 53/2004 (zákonný dekrét č. 53/2004) z 18. marca 2004 (*Diário da República* I, séria I-A, č. 66 z 18. marca 2004), v znení Lei n.º 9/2022 (zákon č. 9/2022), z 11. januára 2022 (*Diário da República*, 1. séria, č. 7 z 11. januára 2022) (ďalej len „CIRE“), nazvaný „Všeobecná zásada“, znie:

„Ak je dlžníkom fyzická osoba, možno rozhodnúť o oddĺžení zostávajúcich konkurzných pohľadávok, ktoré neboli uspokojené v rámci konkurzného konania alebo do troch rokov od jeho ukončenia, za podmienok stanovených v tejto kapitole.“

10 Článok 242 ods. 2 CIRE stanovuje:

„Poskytnutie osobitných výhod konkurznému veriteľovi dlžníkom alebo treťou osobou je neplatné.“

11 Článok 245 ods. 2 písm. d) CIRE stanovuje, že oddĺženie sa nevzťahuje predovšetkým na „daňové pohľadávky a pohľadávky na sociálnom zabezpečení“.

- 12 V roku 2022 Portugalská republika prebrala smernicu o reštrukturalizácii a insolvenčii prostredníctvom zákona č. 9/2022 z 11. januára 2022, ktorým sa nezmenil zoznam pohľadávok vylúčených z oddlženia podľa článku 245 ods. 2 CIRE, najmä daňových pohľadávok a pohľadávok na sociálnom zabezpečení. Tento zákon neuviedol odôvodnenie, pokiaľ ide o vylúčenie týchto posledných uvedených pohľadávok.

LGT

- 13 Lei Geral Tributária (Všeobecný daňový zákon) schválený Decreto-Lei n.º 398/98 (zákonný dekrét č. 398/98) zo 17. decembra 1998 (*Diário da República* I, séria I-A, č. 290 zo 17. decembra 1998) (ďalej len „LGT“) stanovuje a vymedzuje všeobecné zásady portugalského daňového práva, právomoci daňových orgánov a záruky poskytované daňovníkom.
- 14 Podľa článku 5 LGT:

„1. Cieľom zdaňovania je uspokojiť finančné potreby štátu a iných verejnoprávnych subjektov a podporovať sociálnu spravodlivosť, rovnosť príležitostí a potrebnú nápravu nerovností pri rozdeľovaní bohatstva a príjmov.

2. Zdaňovanie rešpektuje zásady všeobecnosti, rovnosti, zákonnosti a vecnej spravodlivosti.“

- 15 Podľa článku 30 ods. 2 a 3 LGT:

„2. S daňovým dlhom nemožno nakladať a podmienky jeho zníženia alebo zániku je možné stanoviť len v súlade so zásadou daňovej rovnosti a zákonnosti.

3. Ustanovenia predchádzajúceho odseku majú prednosť pred osobitnými právnymi predpismi.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 16 Rozsudkom z 18. júna 2018, ktorý nadobudol právoplatnosť, bol dlžník vyhlásený za platobne neschopného.
- 17 Dňa 23. januára 2019 prvostupňový súd vyhlásil žiadosť dlžníka o oddlženie na úvod za prípustnú.
- 18 Správca konkurznej podstaty dlžníka predložil 29. júla 2022 záverečnú správu, v ktorej uviedol, že dlžník by mal mať možnosť využiť oddlženie.
- 19 Rozhodnutím z 3. októbra 2022 bolo dlžníkovi priznané oddlženie, z ktorého boli vylúčené daňové pohľadávky a pohľadávky na sociálnom zabezpečení podľa článku 245 ods. 2 písm. d) CIRE.
- 20 Dlžník podal proti tomuto rozhodnutiu odvolanie na Tribunal da Relação do Porto (Odvolací súd Porto, Portugalsko), ktorý je vnútroštátnym súdom. Na podporu svojho odvolania uviedol, že článok 245 ods. 2 CIRE nie je v súlade s článkom 23 ods. 4 smernice o reštrukturalizácii a insolvenčii, pretože vylúčenie daňových pohľadávok a pohľadávok na sociálnom zabezpečení z oddlženia nie je na rozdiel od toho, čo stanovuje posledné uvedené ustanovenie, „riadne odôvodnené“. Okrem toho toto vylúčenie bráni dosiahnutiu cieľov sledovaných touto smernicou.

- 21 Tento súd konštatuje, že zákon č. 9/2022 z 11. januára 2022, ktorým bola uvedená smernica prebratá do portugalského práva, neobsahuje žiadne odôvodnenie týkajúce sa uvedeného vylúčenia a že takéto odôvodnenie nebolo uvedené ani v návrhu zákona. Uvedený súd uvádza, že okrem pochybností o zlučiteľnosti článku 245 ods. 2 CIRE s tou istou smernicou má tiež pochybnosti o tom, či vylúčenie stanovené v tomto ustanovení predstavuje prekážku najmä dosiahnutia cieľov sledovaných Zmluvou o FEÚ a účinnosti práva Únie.
- 22 Za týchto podmienok Tribunal da Relação do Porto (Odvolací súd Porto) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
- „1. Má sa článok 23 ods. 4 [smernice o reštrukturalizácii a insolvenčii] vykladať v tom zmysle, že vylúčenie iných dlhov, než sú dlhy uvedené [v tomto ustanovení], je prípustné len vtedy, ak je riadne odôvodnené?“
2. Má sa možnosť členských štátov vylúčiť určité kategórie dlhov z oddĺženia (za predpokladu, že takéto vylúčenie je riadne odôvodnené, ako je stanovené v článku 23 ods. 4 [smernice o reštrukturalizácii a insolvenčii]) vykladať v tom zmysle, že umožňuje členským štátom vylúčiť daňové pohľadávky (ktoré nie sú uvedené v tomto článku), čím sa tieto pohľadávky nachádzajú vo zvýhodnenej situácii?
3. V prípade kladnej odpovede na tieto prejudiciálne otázky, aké kritériá musí spĺňať toto odôvodnenie v zmysle práva Únie, aby boli dodržané všeobecné zásady práva Únie a základné práva, ktorým podlieha európsky a vnútroštátny zákonodarca <„zákaz diskriminácie na základe štátnej príslušnosti“ (článok 18 ZFEÚ) a „sloboda podnikania“ (článok 16 [Charta]), ako aj základné hospodárske slobody vnútorného trhu>?
4. V prípade zápornej odpovede na uvedenú prejudiciálnu otázku, zahŕňajú definície (v zmysle práva Únie a na účely výkladu [smernice o reštrukturalizácii a insolvenčii]) pojmov „dlhy vyplývajúce z trestných sankcií alebo s nimi súvisiace“ a „dlhy vyplývajúce z mimozmluvnej zodpovedností“ aj daňové dlhy, ako je stanovené vo vnútroštátnom právnom predpise, ktorým sa preberá 2019/1023 [smernicu o reštrukturalizácii a insolvenčii] (zákon č. 9/2022 z 11. januára 2022)?“

O prípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 23 Španielska vláda v podstate tvrdí, že návrh na začatie prejudiciálneho konania je neprípustný z dôvodu, že smernica o reštrukturalizácii a insolvenčii nebola uplatniteľná na konanie vo veci samej, keďže predmetná žiadosť o vylúčenie predchádzala dátumu nadobudnutia účinnosti tejto smernice.
- 24 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že v rámci spolupráce medzi Súdnym dvorom a vnútroštátnymi súdmi zakotvenej v článku 267 ZFEÚ prislúcha výlučne vnútroštátnemu súdu, ktorému bol spor predložený a ktorý musí prevziať zodpovednosť za následné súdne rozhodnutie, aby so zreteľom na osobitosti veci posúdil tak potrebu rozhodnutia v prejudiciálnom konaní pre vyhlásenie svojho rozsudku, ako aj dôležitosť otázok, ktoré kladie Súdnemu dvoru. Preto je Súdny dvor v zásade povinný rozhodnúť, ak sa predložené otázky týkajú výkladu práva Únie (rozsudok z 22. februára 2024, *Consejería de Presidencia, Justicia e Interior de la Comunidad de Madrid a i.*, C-59/22, C-110/22 a C-159/22, EU:C:2024:149, bod 43, ako aj citovaná judikatúra).

- 25 Z toho vyplýva, že pri otázkach týkajúcich sa výkladu práva Únie platí prezumpcia relevantnosti. Súdny dvor teda môže odmietnuť rozhodovať o prejudiciálnej otázke položenej vnútroštátnym súdom len vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad právnej normy Únie nemá nijakú súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, pokiaľ ide o hypotetický problém alebo ak Súdny dvor nedisponuje skutkovými ani právnymi podkladmi potrebnými na užitočnú odpoveď na otázky, ktoré mu boli položené (rozsudok z 22. februára 2024, Consejería de Presidencia, Justicia e Interior de la Comunidad de Madrid a i., C-59/22, C-110/22 a C-159/22, EU:C:2024:149, bod 44, ako aj citovaná judikatúra).
- 26 Okrem toho z článku 35 smernice o reštrukturalizácii a insolvenčii vyplýva, že nadobudla účinnosť 16. júla 2019. Navyše článok 34 ods. 1 tejto smernice stanovuje, že členské štáty prijímú, uverejnia a uplatňujú najneskôr do 17. júla 2021 zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu najmä s článkom 23 uvedenej smernice. Z toho vyplýva, že od tohto dátumu boli členské štáty povinné podľa článku 288 tretieho odseku ZFEÚ zabezpečiť plný účinok tohto článku 23 [pozri v tomto zmysle rozsudok z 2. septembra 2021, Komisia/Nemecko (Prebratie smerníc 2009/72 a 2009/73), C-718/18, EU:C:2021:662, bod 118 a citovanú judikatúru].
- 27 V prejednávanej veci bolo rozhodnutie o oddĺžení, ktoré je predmetom sporu vo veci samej, prijaté 3. októbra 2022. V dôsledku toho bol súd, ktorý toto rozhodnutie prijal, k tomuto dátumu povinný postupovať v plnom súlade s cieľmi a povinnosťami stanovenými smernicou o reštrukturalizácii a insolvenčii, aby dodržal článok 288 tretí odsek ZFEÚ.
- 28 Toto posúdenie nie je spochybnené skutočnosťou, že žiadosť o oddĺženie, na základe ktorej bolo prijaté uvedené rozhodnutie, bola podaná pred dátumom nadobudnutia účinnosti tejto smernice. Článok 23 ods. 4 smernice o reštrukturalizácii a insolvenčii podmieňuje možnosť členských štátov vylúčiť určité kategórie dlhu z oddĺženia, obmedziť prístup k oddĺženiu alebo stanoviť dlhšiu lehotu na oddĺženie, ak sú takého vylúčenia, obmedzenia či dlhšie lehoty riadne odôvodnené. Keďže táto požiadavka odôvodnenia vymedzuje mieru voľnej úvahy členských štátov, pokiaľ ide o prijatie uvedených výnimiek, má sa uplatniť aj v prípade, že žiadosti o oddĺženie boli podané pred nadobudnutím účinnosti tejto smernice, ale rozhodnutie o týchto žiadostiach sa prijme po uplynutí lehoty na prebratie uvedenej smernice.
- 29 Smernica o reštrukturalizácii a insolvenčii sa preto uplatňuje na spor vo veci samej a návrh na začatie prejudiciálneho konania je prípustný.

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

- 30 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 23 ods. 4 smernice o reštrukturalizácii a insolvenčii vykladať v tom zmysle, že vylúčenie inej osobitnej kategórie pohľadávok, než sú pohľadávky vymenované v tomto ustanovení, z oddĺženia je možné len vtedy, ak je „riadne odôvodnené“.
- 31 V tejto súvislosti treba najprv konštatovať, že zoznam určitých kategórií pohľadávok, ktoré sú v ňom uvedené, je uvedený výrazmi „napríklad pokiaľ ide o“ a že výrazy s rovnakým významom sú uvedené aj v ostatných jazykových zneniach tohto ustanovenia, vrátane jeho portugalského znenia. Z toho vyplýva, že zo znenia toho istého ustanovenia vyplýva, že určité kategórie

pohľadávok v ňom vymenované nie sú taxatívne vymedzené [pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. apríla 2024, Agencia Estatal de la Administración Tributaria (Vylúčenie verejnoprávnych pohľadávok z oddĺženia), C-687/22, EU:C:2024:287, bod 37].

- 32 Doslovný výklad článku 23 ods. 4 smernice o reštrukturalizácii a insolvenčii, podľa ktorého zoznam uvedený v tomto ustanovení nie je taxatívny, ale demonštratívny, podporuje odôvodnenie 81 tejto smernice, z ktorého vyplýva, že normotvorca Únie sa domnieval, že členské štáty „by mali mať možnosť v riadne odôvodnených prípadoch vylúčiť ďalšie kategórie dlhu“ [rozsudok z 11. apríla 2024, Agencia Estatal de la Administración Tributaria (Vylúčenie verejnoprávnych pohľadávok z oddĺženia), C-687/22, EU:C:2024:287, bod 38].
- 33 Z toho vyplýva, že tento článok 23 ods. 4 sa má vykladať v tom zmysle, že zoznam určitých kategórií pohľadávok, ktoré sú v ňom uvedené, nie je taxatívny a že členské štáty majú možnosť v riadne odôvodnených prípadoch vylúčiť z oddĺženia aj určité ďalšie kategórie pohľadávok, ako sú pohľadávky vymenované v tomto ustanovení [rozsudok z 11. apríla 2024, Agencia Estatal de la Administración Tributaria (Vylúčenie verejnoprávnych pohľadávok z oddĺženia), C-687/22, EU:C:2024:287, bod 39].
- 34 Okrem toho vzhľadom na skutočnosť, že normotvorca Únie výslovne podriadil výkon možnosti takto priznanej členským štátom v uvedenom článku 23 ods. 4 podmienke, že takéto vylúčenia budú „riadne odôvodnené“, Súdny dvor rozhodol, že ak vnútroštátny zákonodarca prijme takéto výnimky, dôvody týchto výnimiek musia vyplývať z vnútroštátneho práva alebo z konania, ktoré k nim viedlo, a tieto dôvody musia sledovať legitímny verejný záujem [rozsudok z 11. apríla 2024, Agencia Estatal de la Administración Tributaria (Vylúčenie verejnoprávnych pohľadávok z oddĺženia), C-687/22, EU:C:2024:287, bod 42].
- 35 Ďalej tak odôvodnenie 78 smernice o reštrukturalizácii a insolvenčii, ktoré odkazuje na výnimky „riadne odôvodnené na základe vnútroštátneho práva“, ako aj odôvodnenie 81 tejto smernice, ktoré uvádza „riadne opodstatnené“ dôvody „ustanovené vo vnútroštátnom práve“, umožňujú domnievať sa, že normotvorca Únie považoval za dostatočné, aby boli dodržané podmienky stanovené na tento účel v jednotlivých vnútroštátnych právnych poriadkoch [rozsudok z 11. apríla 2024, Agencia Estatal de la Administración Tributaria (Vylúčenie verejnoprávnych pohľadávok z oddĺženia), C-687/22, EU:C:2024:287, bod 43].
- 36 Napokon treba spresniť, ako v podstate uviedol generálny advokát v bode 42 svojich návrhov, že smernica o reštrukturalizácii a insolvenčii nevyžaduje, aby odôvodnenie vylúčenia určitej kategórie pohľadávok z oddĺženia bolo uvedené v samotnom akte, ktorým sa preberá táto smernica.
- 37 Ako sa totiž uvádza v bode 34 tohto rozsudku, z uvedenej smernice vyplýva, že odôvodnenie, ktoré má členský štát poskytnúť na podporu takého vylúčenia, o aké ide vo veci samej, musí vyplývať buď z konania, ktoré k nemu viedlo, alebo z vnútroštátneho práva. Pokiaľ teda ide o prvú hypotézu, ak podľa vnútroštátneho práva prípravné práce, preambula a odôvodnenia legislatívnych aktov alebo iných právnych predpisov tvoria ich neoddeliteľnú súčasť alebo sú relevantné pre ich výklad a obsahujú odôvodnenie vylúčenia určitej kategórie pohľadávok z oddĺženia, treba dospieť k záveru, že toto odôvodnenie je v súlade s požiadavkami článku 23 ods. 4 tej istej smernice [pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. apríla 2024, Agencia Estatal de la Administración Tributaria (Vylúčenie verejnoprávnych pohľadávok z oddĺženia), C-687/22, EU:C:2024:287, bod 54]. Okrem

toho, pokiaľ ide o druhú hypotézu, uvedené odôvodnenie môže byť uvedené aj v iných ustanoveniach vnútroštátneho práva, ako je ustanovenie obsahujúce toto vylúčenie, ako je napríklad ústavné, zákonné alebo iné právne ustanovenie.

- 38 V prejednávanej veci zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, na jednej strane vyplýva, že článok 103 ods. 1 Constituição da República Portuguesa (Ústava Portugalskej republiky) stanovuje, že cieľom daňového systému je uspokojiť finančné potreby štátu a iných verejnoprávnych subjektov a spravodlivo rozdeliť príjmy a bohatstvo, a na druhej strane články 5 a 30 LGT stanovujú ciele a zásady, ktoré odôvodňujú vylúčenie daňových pohľadávok a pohľadávok na sociálnom zabezpečení z oddĺženia, akými sú uspokojenie finančných potrieb štátu, podpora sociálnej spravodlivosti a rovnosti príležitostí a potrebná náprava nerovností pri rozdeľovaní bohatstva a príjmov v súlade so zásadami všeobecnosti, rovnosti, zákonnosti, vecnej spravodlivosti a nemožnosti nakladať s daňovým dlhom. *A priori* sa teda zdá, že v portugalskom práve existuje odôvodnenie tohto vylúčenia. Prináleží však vnútroštátnemu súdu, ktorý má jediný právomoc vykladať a uplatňovať vnútroštátne právo, aby posúdil, či je uvedené vylúčenie riadne odôvodnené podľa vnútroštátneho práva.
- 39 S prihliadnutím na vyššie uvedené treba na prvú otázku odpovedať tak, že článok 23 ods. 4 smernice o reštrukturalizácii a insolvenčii sa má vykladať v tom zmysle, že vylúčenie inej osobitnej kategórie pohľadávok, než sú pohľadávky vymenované v tomto ustanovení, z oddĺženia je možné len vtedy, ak je riadne odôvodnené vo vnútroštátnom práve.

O druhej otázke

- 40 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 23 ods. 4 smernice o reštrukturalizácii a insolvenčii vykladať v tom zmysle, že členské štáty majú možnosť vylúčiť určité osobitné kategórie pohľadávok z oddĺženia, akými sú daňové pohľadávky a pohľadávky na sociálnom zabezpečení, a priznať im tak zvýhodnené postavenie.
- 41 S cieľom odpovedať na túto otázku treba na jednej strane pripomenúť, že ako vyplýva z bodu 33 tohto rozsudku, toto ustanovenie sa má vykladať v tom zmysle, že zoznam určitých kategórií pohľadávok, ktoré sú v ňom uvedené, nie je taxatívny a že členské štáty majú možnosť v riadne odôvodnených prípadoch vylúčiť z oddĺženia aj určité ďalšie kategórie pohľadávok, ako sú pohľadávky vymenované v uvedenom ustanovení.
- 42 Na druhej strane, pokiaľ ide o mieru voľnej úvahy, ktorú majú členské štáty pri výkone tejto možnosti, Súdny dvor konštatoval, že ani smernica o reštrukturalizácii a insolvenčii, ani prípravné práce na jej prijatí neobsahujú skutočnosti, ktoré by mohli potvrdiť tézu, podľa ktorej vzhľadom na vnútornú koherenciu kategórií pohľadávok výslovne uvedených v článku 23 ods. 4 tejto smernice mal normotvorca Únie v úmysle obmedziť mieru voľnej úvahy členských štátov, pokiaľ ide o vylúčenie iných kategórií pohľadávok, ako sú pohľadávky vymenované v tomto ustanovení, akými sú daňové pohľadávky a pohľadávky na sociálnom zabezpečení, z oddĺženia. Z týchto prípravných prác naopak konkrétne vyplýva, že tento normotvorca mal určite v úmysle ponechať členským štátom určitú mieru voľnej úvahy, aby mohli pri preberaní tejto smernice do svojho vnútroštátneho práva zohľadniť hospodársku situáciu a vnútroštátne právne štruktúry [pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. apríla 2024, Agencia Estatal de la Administración Tributaria (Vylúčenie verejnoprávnych pohľadávok z oddĺženia), C-687/22, EU:C:2024:287, bod 40].

- 43 Okrem toho môže byť riadne odôvodnené vylúčenie pohľadávok, ako sú daňové pohľadávky a pohľadávky na sociálnom zabezpečení, z oddĺženia. Nie všetky pohľadávky majú totiž rovnakú povahu, veritelia nemajú rovnaké postavenie a vymáhanie týchto pohľadávok môže zodpovedať osobitným cieľom. S prihliadnutím na povahu daňových pohľadávok a pohľadávok na sociálnom zabezpečení, ako aj na účel výberu daní a sociálnych odvodov sa teda členské štáty môžu oprávnené domnievať, že verejní inštitucionálni veritelia, pokiaľ ide o vymáhanie dotknutých pohľadávok, nie sú v porovnateľnej situácii ako veritelia v komerčnom alebo súkromnom sektore. Za týchto podmienok možnosť vylúčiť daňové pohľadávky a pohľadávky na sociálnom zabezpečení z oddĺženia neznamená nenáležité zvýhodnenie verejných inštitucionálnych veriteľov pred ostatnými veriteľmi, na ktorých sa toto vylúčenie nevzťahuje.
- 44 Článok 23 ods. 4 smernice o reštrukturalizácii a insolvenčii preto neobmedzuje mieru voľnej úvahy, ktorou disponujú členské štáty, pokiaľ ide o výber iných kategórií pohľadávok, než sú pohľadávky vymenované v tomto ustanovení, ktoré chcú vylúčiť z oddĺženia [pozri v tomto zmysle rozsudok z 11. apríla 2024, Agencia Estatal de la Administración Tributaria (Vylúčenie verejnoprávných pohľadávok z oddĺženia), C-687/22, EU:C:2024:287, bod 41].
- 45 S prihliadnutím na vyššie uvedené treba na druhú otázku odpovedať tak, že článok 23 ods. 4 smernice o reštrukturalizácii a insolvenčii sa má vykladať v tom zmysle, že členské štáty majú možnosť vylúčiť určité osobitné kategórie pohľadávok z oddĺženia, akými sú daňové pohľadávky a pohľadávky na sociálnom zabezpečení, a priznať im tak zvýhodnené postavenie v rozsahu, v akom je takéto vylúčenie riadne odôvodnené vo vnútroštátnom práve.

O tretej otázke

- 46 Svojou treťou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má preskúmanie, či je vylúčenie určitej kategórie pohľadávok z oddĺženia, ktoré zaviedol členský štát do svojho vnútroštátneho právneho poriadku, riadne odôvodnené, vykonať najmä s prihliadnutím na zásadu zákazu diskriminácie na základe štátnej príslušnosti stanovenú v článku 18 ZFEÚ, slobodu podnikania zakotvenú v článku 16 Charty, ako aj základné hospodárske slobody vnútorného trhu.
- 47 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že z ducha spolupráce, v ktorom sa má niesť prejudiciálne konanie, vyplýva, že je nevyhnutné, aby vnútroštátny súd vo svojom rozhodnutí o podaní návrhu na začatie prejudiciálneho konania uviedol presné dôvody, pre ktoré sa domnieva, že odpoveď na jeho otázky týkajúce sa výkladu určitých ustanovení práva Únie je nevyhnutná na vyriešenie sporu (rozsudok z 28. novembra 2023, Commune d'Ans, C-148/22, EU:C:2023:924, bod 43 a citovaná judikatúra).
- 48 Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora v rámci spolupráce medzi Súdnyim dvorom a vnútroštátnymi súdmi potreba dospieť k výkladu práva Únie, ktorý by bol užitočný pre vnútroštátny súd, vyžaduje, aby vnútroštátny súd náležite dodržal požiadavky týkajúce sa obsahu návrhu na začatie prejudiciálneho konania a výslovne uvedené v článku 94 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora (rozsudok z 28. novembra 2023, Commune d'Ans, C-148/22, EU:C:2023:924, bod 44 a citovaná judikatúra).
- 49 V súlade s článkom 94 písm. c) rokovacieho poriadku je teda nevyhnutné, aby návrh na začatie prejudiciálneho konania obsahoval uvedenie dôvodov, pre ktoré sa vnútroštátny súd rozhodol položiť otázku o výklade určitých ustanovení práva Únie, ako aj súvislosti, ktorú vnútroštátny súd

vidí medzi týmito ustanoveniami a vnútroštátnou právnou úpravou uplatniteľnou v spore vo veci samej (rozsudok z 28. novembra 2023, *Commune d'Ans*, C-148/22, EU:C:2023:924, bod 46 a citovaná judikatúra).

- 50 V prejednávanej veci treba konštatovať, že návrh na začatie prejudiciálneho konania neobsahuje informácie umožňujúce pochopiť súvislosť, ktorú vnútroštátny súd vidí medzi ustanoveniami práva Únie, o ktorých výklad žiada, a vnútroštátnou právnou úpravou uplatniteľnou v spore vo veci samej.
- 51 Za týchto podmienok je tretia otázka neprípustná.

O štvrtej otázke

- 52 S prihliadnutím na odpovede na prvú a druhú otázku nie je potrebné odpovedať na štvrtú otázku.

O trovách

- 53 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (druhá komora) rozhodol takto:

- 1. Článok 23 ods. 4 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1023 z 20. júna 2019 o rámcoch preventívnej reštrukturalizácie, o oddlžení a diskvalifikácii a o opatreniach na zvýšenie účinnosti reštrukturalizačných, konkurzných a oddlžovacích konaní a o zmene smernice (EÚ) 2017/1132 (smernica o reštrukturalizácii a insolvenčii)**

sa má vykladať v tom zmysle, že:

vylúčenie inej osobitnej kategórie pohľadávok, než sú pohľadávky vymenované v tomto ustanovení, z oddlženia je možné len vtedy, ak je riadne odôvodnené vo vnútroštátnom práve.

- 2. Článok 23 ods. 4 smernice 2019/1023**

sa má vykladať v tom zmysle, že:

členské štáty majú možnosť vylúčiť určité osobitné kategórie pohľadávok z oddlženia, akými sú daňové pohľadávky a pohľadávky na sociálnom zabezpečení, a priznať im tak zvýhodnené postavenie v rozsahu, v akom je takéto vylúčenie riadne odôvodnené vo vnútroštátnom práve.

Podpisy